

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Anstro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 luna 2 cor.

Pentru România și
trănitare pe an:
40 franci.

Pentru România și
trănitare pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napotăz

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERȚIUNILE:

de un sir garand: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicație.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisorii nefracate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Pe ce contează Ungurii.

(R.) Până s'ajungă în actuala situație: stăpâni absoluți în statul ungar și cu mare trecere la Viena, hotărâtorii chiar când vorba e de a se arangea un lucru mare în monarhie, Ungurii nu numai au dus o luptă stăruitoare, dar' au și avut mare noroc. Cel mai mare, incontestabil, e că diferitele naționalități au lasat să le scape de sub picioare și puținul teren ce-l ocupaseră înainte de 1868. Ear' azi suntem retrași ori scoși de pe toate terenele vieții publice și merge greu nu numai cu înjgheburile unei reale alianțe între naționalități, dar' chiar în sinul fiecăreia dintre naționalitățile maghiare sunt mai multe partide, eari în loc de a lupta împotriva dușmanului comun, duc adesea război de exterminare între dînsele.

Din fericire, între noi, Români, există numai un singur partid. În sinul acestuia, ce să a-cundem însă, sunt mai multe grupări, cari deosebindu-se pe chestii de tactică, potrivit temperamentului conducătorilor grupărilor, adesea paralizează însăși manifestarea de viață a întreg partidului.

Ungurii știu asta. Li se spunea chiar acum, decurând, într-o corespondență din Sibiu, care dacă nu este scrisă de Român, dar desigur autorul ei are destul de bune legături cu vre-un Român care știe ce se petrece între noi.

Mai știu apoi Ungurii ceva, tot din experiența trecutului: dacă nu pot Românii să pornească vre-o acțiune oare-care, apoi celelalte naționalități, mai timide, d'asemenea nu o să facă nimic.

Eată de ce mai ales mișcările dintre Români sunt urmărite cu interes, eată de ce între Români caută guvernul să întreprindă neînțelegeri și, când nu se poate altfel, se napustește în deosebi asupra conducătorilor români, persecutând îndeosebi pe cei cari sunt în primul rând al luptei: pe publiciștii români.

Se înșală însă Ungurii în privința durabilității acestei situațiuni.

Românii s'au intrunit într'un singur partid și și-au dat pretutindeni aceeași organizare din motive care nu vor dispărea înainte ca guvernele maghiare să intre pe calea respectării legii față de naționalități. Căta vreme există deci guvern maghiar rău față de noi Români, căta vreme nu-l realizat nimic din ce conține programul nostru național, hotărât că Românii tot vor susține acest program și nu vor desarma în lupta lor.

Zic însă zărele maghiare că nu s'au capabili de nici o acțiune cauză că Românii ei între ei demonetisat șefii, în cât azi nu vom ori grupare de care să asculte, nu spre care să graviteze.

Deverat, că după-ace au eșit din viața primul lucru al d-lor Rațiu Coroianu a fost să înlăture dela lucrarea ziarelor oamenii cari luaseră și ridicaseră la o splende, așa zicând, organele naționale, și să se ocupe de ne-

isprăviți, în capul căror au pus un individ mărginit la minte și fără hotărâre în patimi. A urmat apoi îndată rupe-comitetului în două și aceea orgie zărstică, ce pareă că-și face glorie căutând să arunce cu noroiu în toți câți nsainte dintr'o bucată tăiați se dovediseră.

Cine mai ascultă însă azi de d-nii Coroianu și Rațiu? Și Daianu nu s'a făcut oare odios pe vecie, încât și d-l Rațiu i-a dat drumul dela fașie?

Că în popor întreaga muncă herostatică a acestor eroi — cuvântul îl împrumutăm dela un actual redactor al „autoritatelor“ — nu a lăsat decât cei mult amărăciunea ce-l cuprinde pe omul drept când vede că i-se pune în cale un netrebnic, s'a dovedit de mult. Cât nu strigaseră sibitenii și timișorenii împotriva noastră și totuși: nu noi am adunat oare în iarna anului 1897 mii de alegători români în Arad și cu un an mai târziu am pus capăt celei mai temute satrapii românești!

Pentru-că poporul nu se ia după cei cari fac vuiet, ci după cei cari la bine îl îndeamnă și-și vede oamenii de ispravă. Mocsanyi, cel cu milioane și atâtea palate strălucite, a încheis de mult prăvălia din Timișoara și „kaiserul“ din Lugoj de geaba, dar' n'are să mai poată relăvia strălucirea de când cu electricitate și telefon.

Poporul român știe judeca și când e vorba de ai săi, și când e vorba de străini. Să nu se bizuie deci Ungurii pe certele cari ar paraliza ori-ce acțiune a poporului român. Certele sunt trecătoare și cel mult pot să întârzieze manifestarea vieții noastre de partid politic. S'o nimicească însă, nici odată, pentru-că viața noastră de partid politic emanează din situația întreg poporului, ear cât de mult programul național răspunde trebuințelor generale, s'au convins chiar Ungurii. În-suși „Egyetértés“ constată adică, cu oare-care stupefacțiune, că până și dr. Aurel Munteanu, întemeietorul „Activității“, care era socotit maghiaron și om al lui Bánffy, — eată-l, iese în public susținând programul politic dela 1881.

Remâne bine înțeles însă, că ori și cât presa maghiară exagerează o situație a noastră pentru a îndemna pe ai lor la luptă întepită, noi, Români n'avem să ne mângâiem cu o greșală a lor, ci să îndreptăm cele multe ale noastre și cu atât mai ales să ne așternem pe lucru. Dacă lor le favorizează până și norocul, noi să exploatăm cu receruta cumpătare toate virtuțile naționale și forța noastră întreagă s'o ducem într'o luptă pe care dacă nu vom ști-o suporta cu vrednicie, vom ajunge într'o stare ca Ungurii într'adever să nu mai fie încheiați de noi.

Soarta afacerilor comune. Petrecerea la Viena a membrilor guvernului maghiar. În zilele din urmă, n'a adus rezultatele dorite, pentru că primul ministru austriac Dr. Körber, acum la mijlocul aleg rilor, nu este în poziție de a se lăsa să se lăseze de

părerilor singuraticelor fracțiuni în chestia pactului. Deci, la sfârșitul lui Ianuarie, Széll va mai face drumul la Viena, dar' cu acțiunile foarte scăzute ale speranțelor sale, primul ministru ungar nu prea are nădejde, ca neal Reichsrath să fie capabil de muncă; deși ca și Körber și dînsul e destul de modest în așteptări și s'ar mulțumi ca să se poată furia printre ghiarele obstrucției alegerea deputațiunei cvotei și delegațiunei.

Dacă Reichsrathul nu va pute face aceasta, va fi nevoie de o nouă „formulă“, ca delegațiunea ungurească să poată avea concursul unor factori austriaci corăspunzători pentru a lăsa hotărâri legale.

Emigrările.

Emigrările în America pe fiecare zi iau o proporțiune tot mai îngrijitoare. Alături scria îngrădit „Egyetértés“, ear' acum „Budapesti Hírlap“ aduce următoarele:

„Emigrarea unei comune întregi în America. Din Sepus pleacă una după alta grupări mari spre America. În Szepes Váralja la anul nou familiile au rămas fără servitori și servitoare ear' din Szepes Szt-Lőrincz toți din consiliul comunal, începând cu primarul și terminând cu jurații, și-au scos pasaport, ca împreună cu întreaga obște a satului să plece în America. Așa s'a mai întâmplat și în alte comune din Sepus, ca la Polyanócz, Olsavitz etc. Rămân toate goale“. Comentariu nu mai e de trebuință!

Un glas de durere.

Obicnuiți de a vedea în graiul și scrisul compatrioților nostri maghiari fanfaronada, ca spoială a realității de fapte și de stări de lucruri, întrucât privește rosturile vieții de stat ale Ungariei și tendințele „națiunei alcătuitoare“, ne vedem îndemnați să remarcăm un articol al ziarului *Hazánk* Nr. 10 a. c., scris într'un chip cu totul deosebit de obicnuița șovinistă și — cu destulă seriozitate. Eată cum caracterizează *Hazánk* situația politico-economică a statului „maghiar“:

„Trebuie să ridicăm cuvântul contra acelor cari socotesc de cauze ale stării noastre înapoiate cucerirea turcescă și intrigile austriace. În multe privințe vina este în noi. Tocmai pentru aceea nu fac un bun serviciu națiunei acia cari vor să arunce greutatea în viața și neglijenței în spatele altora. Este fermă convingerea noastră că orice fel de pact s'ar încheia cu Austria nu ne va salva din starea înapoiată în care ne găsim pe terenul vieții naționale și de decadență, ale cărei înjorătoare semne se arată.

„Am arătat cu altă ocaziune că numai emigrările ne aduc mai multă pagină decât întreaga cuotă pe care trebuie s'o plătim. Ori cât ne vom păzi pavia, ca să nu ne fie stăpân birocrațul austriac, — prin regulamente de drept public nu vom ajunge să împiedicăm migrațiunea hârtiilor noastre în buzunarele austrieilor. Ear' aceste hârtii însemnează stăpânirea Ungariei.

„Să continuăm? Să amintim că tocmai acia cari vecinic accentuează independența națiunei puțin se silesc să creeze independența pe terenul public?“...

Nu mai continuăm nici noi cu citațiunea din *Hazánk*, mulțumindu-ne cu tranșantele expresiuni ce am adus.

Ne oprim însă aci, pentru a observa că temeinice sunt înguirile ziarului maghiar, de cari nu odată am vorbit și noi. Situația economică financiară a țării este în cumplită decadență. Poporațiunea de pretutindenea geme și se pustiește de neajunsuri, pe când overismul devin sinonim cu capitalismul, ear ighemonii sunt — aceiași șovinisti vizionari...

O simte aceasta și *Hazánk*, nu îndrăznește însă, sau, mai bine zis, nu vrea să tragă consecvențele acestor constatări. Ceea-ce însă ziarul maghiar în-trelasă, vom face noi.

Pentru lecuirea stărilor de lucruri trebuie să se pornească o politică de regenerare. Această politică de regenerare să caute sprigin în elementele de forță, elementele productive din țară. Să se înlăture parvenismul, să se lase liberă desfășurare a forțelor reale, astăzi oprimate și sufocate, și atunci nu va mai avea de a se tângui patria de decadență.

Atunci nimeni nu se va mai plânge de istoricii Turci, de austriaci, nici un B. öthy viitor, — atunci nu ne vom mai plânge nici noi de Maghiari!

DIN BUCOVINA.

Fondul religios.

Sub titlul „Din tainele fondului religios“, „Deșteptarea“ din Cernăuți în numărul din urmă scrie următorul articol:

„Dușmăniile zilnice ce se comit în direcția banurilor fondului gr. or. religiosar față de tot ce numai privește, fie-cât de puțin, interesele economice ale bietului nostru popor, sunt cele mai bune dovezi, că domniul dela direcția numită își fac de cap.

Una-l mai gogonată decât cealaltă și într'adever nici nu știi, despre care din ele să scrii mai întâiu și despre care mai târziu.

De astă-dată vom arăta cu ajutorul unor fapte, care este interesul ce-l poartă administratorii averii noastre bisericesti, este el într'adever pentru prosperarea fondului, sau există el numai pentru promovarea intereselor lor strict personale.

Vom induce aici un singur fapt, care ne va destăinui secretul acesta al numiților amploraiți, numai dacă se mai poate zice că după cele întămplătoare în fața lumii noastre a rămas încă tot secret.

Deprinderea neîntreruptă la fapte neiertate, la suprimări în contra a tot ce numai pare a avea o umbră de Român, cu un cuvânt la nelegiuiri de primul rang, au băgat în creierii acelor ce numai cu de a sila ne administreză averile noastre, închipuirea oarbă că ei nu au altă chemare mai sfântă decât la fapte de soiul numit.

Fără oare-care sfială direc Domniile-lor trebile ast-fel după-cum le vine mai bine la socoteală.

Posturile grase și rangurile înalte ce le ocupă, pentru dănsii nu sunt îmbrăcate cu nici un fel de datorințe față de bietul nostru fond, ce le dă pâinea de toate zilele.

De ce și pentru-ce se abat domniul numiți dela calea dictată de buna-cuviință, onestitate, inteligență și simțul de dreptate al fiecărui om mai cult, nu o știm, dar

cu durere o spunem, că aproape fie-care pas întreprins de către domni din vorbă ne umple de o adâncă mâhnire, de-o adevărată scârbă.

Și nici nu poate fi alt-fel, când întem-plarea ne aduce la cunoștință adese-ori casuri, cari într'adevăr te pot revolta.

Chiar dușmanii noștri cei mai aprigi și acei cu musca pe căciulă ne vor concede batjocura infamă, cu care ne-au tratat într'un moment foarte important.

Cu privilegiul expoziției din Paris 1900 s'au destinat din partea direcției bunurilor 5 silvicultori, cărora acordându-li-se ajutoare considerabile, li-s'a pus de datoriță să cerceteze expoziția numită cu scopul de a face studii asupra ramurilor silvice ce erau reprezentate acolo.

N'am avé nimic de obiectat, căci idea ca stare merită întru cât-va recunoștință, dar îndrăzneala nemărginită și nemai ausită, cu care au nesocotit ei pe amployații bucovineni — nici nu mai voim să vorbim de cei români — trebuie să stoarcă mirarea noastră cea mai adâncă.

Noi cerem, și cu tot dreptul, ea în casuri ca cel de față să se bage în seamă mai întâiu de toate acei amployați, cari sunt născuți în Bucovina, cari cunosc Bucovina, cari au trăit și trăiesc în Bucovina și cari ne dau totodată prin legăturile firești cu țeara aceasta garanță, că vor și rămâne în Bucovina.

Prin o astfel de tratare vitrigă însă ca aceasta, primim dovada cea mai puternică, că conducătorii acestei direcțiuni pri-vec acest ofițiu de o instituțiune de trecere la onoruri înalte, de un purgator, din care amployații venetici au să iasă ghiftuiți cu cele mai valoroase avantagiuri ce le poate da fondul nostru, ca punte largă pentru trecerea ușoară la ranguri înalte și alese.

Poate n'ei nu am fi amintit această lovitură obraznică a dușmanilor noștri, dar astăzi, când ni-a venit la cunoștință că doi din acei amployați cu un anumit silvicultor francez părăsesc chiar după puține luni de zile localul lor de activitate, ce l'ocupau aici în Bucovina în serviciul fondului, cuterăm a întreba:

Ce datorințe are fondul nostru gr. or religionar față de amployații ei oaspeți, ce numai în treacăt se rețin pe la noi până ce le suride un post mai gras în străinătate, adică în patria lor iubită?

Nu e vorbă, le dorim și noi din adâncul inimii noastre cale sprâncenată; ducă-se de unde au venit, dar trebuie să protestăm din tot adinsul în contra unor

machinațiuni de acestea ce ne sugrumă și restul încrederii ce-l mai avem în conducerea direcției bunurilor noastre bisericesti.

Unde este folosul jertfelor cumplite ce le aduce fondul nostru stors de toate litvele străine?

Poate mulțămirea D Voastre sufletească, d'lor, de-a fi ajutat unul sau altui tiner străin la avansamente hăzardate? Bine!

Dar' cu aceasta nu se pot mulțămi acești 250.000 de Români gr. or. din această țară, cari singuri au dreptul întâiu la averile bisericesti ale fondului religionar.

Poate Vă închipuiți, domnilor, că vom zice la toate năzdrăvaniile D-voastre „amin?”

Ei, atunci Vă putem spune verde și deschis, că sunteți din fericire pe calea de a depune administrarea fondului în mâinile altora mai conștienți de chemarea lor și mai convinși de drepturile ce nepe-deșiți le călcați în picioare.

Serbia de azi.

Intr'o știre a zilei s'ar puté spune totul, ce de curând s'a petrecut în mica Serbie, sguduită de mari nevoi interne. Fiind însă vorba de unele declarații neobicinuite, cari de minune caracterizează situația proastă din „regatul” sârbesc, — e bine să ne ocupăm puțin de chestie chiar la locul acesta.

În ședința din 13 I. c. n. a scupștinei sârbesti la Niș s'a cetit adică „mesagiul” de tron sârbesc.

Mesagiul de tron! — Pentru toate țările cu o politică serioasă, cari știu să-și precizeze atitudinea față de afacerile interne și externe; cari își înțeleg interesele de stat, — mesagiul de tron este amosul cel mai fidel al politicii interne, a stărilor de lucruri launtrice în legătură cu raporturile lor față de lumea dinafară de granițele ce le împrejmuesc.

Nu tocmai astfel se prezintă par'că mesagiul tronului sârbesc, care de data aceasta a resunat în sala scupștinei din Niș. Pentru mulți împrejurarea aceasta ar fi cel puțin un lucru de compătimit și un semn de puțină maturitate politică din partea actualilor bărbați conducători ai Serbiei. Pentru Unguri însă — lucrul apare de tot înspăimântător!

Reproducem mai jos câte-va din expunerile unui fruntaș organ de publicitate al Maghiarilor, „Budapesti Hirlap”, care, la loc prim ocupându-se de chestie, în numărul de Lună spune, între altele, următoarele:

„Ceea-ce se întâmplă în vecinătatea noastră, în valea de jos a Dunării, chestiile valake, sârbesti și bulgare, ating foarte de aproape patria noastră și pot să aibă mare influență asupra viitorului națiunii noastre. Drept aceea, de câte-ori se întâmplă un război răsăritean, când adică Rusul, Turcul, Bulgarul și Sârbul se războiesc unul cu altul, — asta mai presus de toate e de importanță, căci are efect asupra Ungariei. Să nu ne gândim la alt-ceva, decât numai la poziția geografică, care leagă pe toate statele dunărene, tradiția istorică, care îndrumă națiunile din Europa răsăriteană în contra opresiunii germane, rusești și turcești. Cu deosebire trebuie să avem în vedere, că Ungaria are foarte mulți cetățeni Valahi și Sârbi, și atât vecinătatea României, cât și a Serbiei are o firească putere atractivă asupra conașionalilor lor de aceeași limbă și religie din partea de dincoace a Dunării și a Carpaților. Prin urmare, nouă nici odată nu ne este permis să închidem ochii dinaintea lucrurilor ce se petrec în Peninsula-Balcanică. Influența rusească din nou s'a imbulzit cu toată hotărîrea în statele slave dela Sud. Ferdinand de Corburg vrea să fie rege în Bulgaria, și independent de Turcia, cu ajutorul Rusiei; complotul macedonean și conflictul pentru asta al Bulgariei cu România — au dat de gol planurile celor din Sofia. Criza din Serbia din nou a împins și regatul sârb în brațele Rusiei. Principele Muntenegrului, din incidentul iubilului său de un pătrar de veac de domnie, a luat titlu de alteță regală, ceea-ce nu e numai un rang mai înalt, dar' e totodată și o aspirația mai mare, o candidatură ca un Ferdinand să fie regele Sârbilor...”

„Mărturisim sincer, că mesagiul de tron al regelui Alexandru către scupștină, asupra noastră a făcut o impresie deprimătoare... Precum viețea casnică a lui Milan și Nataliei și despărțirea lor a fost de o importanță decisivă asupra Serbiei și a politicii ei interne, tot astfel și căsătoria regelui Alexandru, în contra voinței tatălui și a mamei sale, apoi ruperea cu părinții săi, expulsiunea acelora și persecuțiunea aderenților lor. — Fără îndoială pot să fie un moment important și decizător asupra destinului dinastiei Obrenovic. Asta se pare a o trada mesagiul regelui, ținut în ton

neobicituit către reprezentanții poporului sârbesc. Pe tatăl său îl pune în relief prin următoarele cuvinte: „Deoarece regele Milan a părăsit țeara definitiv, Serbia își prevede un viitor mai bun”. — Ministrul său propriu de mai înainte, pe Georgevici și soții cari, la tot cazul și cu învoirea regelui au persecutat pe radicalii ce conspiraseră pentru alungarea Obrenovicilor, — numai fiind că ei s'au opus căsătoriei regelui. Alexandru îi vestește acum zicând, că „nici în tr'un chip ei n'au dovedit încrederea puțină înșiși; prin îngustimea lor de suflet și prin intoleranță ei au așift și mai mult pasiunile de partid și au cercat în chip ilegal să cludească pe regele și a împinge țeara în anarhie”.

„În adevăr — continuă numita foaie ungurească — asta e curios mesagiul de tron: expulsarea din țeară a tatălui său condamnarea lui ca pricinitor al tuturor nenorocirilor și desavuarea înaintea adunării țării a foștilor săi ministri, cum și în criminarea lor de infidelitate și tradare. În loc de mesagiul el a spus un act de acuză nu ca rege, ci ca procuror de stat a vorbit din înălțimea tronului...”

„În privința politică mesagiul regal acentuează: alipirea Serbiei de Rusia, mulțumita regelui Alexandru pentru Țarul, în rudirea de sânge a poporului rusesc cu ce sârbesc, ceea-ce este un amanet de încredere și pentru viitor”, apoi raportul intern care subordonează Serbia Rusiei: toate acestea sunt o declarație, care schimbă esențial situația, care totdeauna am privit-o o temeiul păcii și al echilibrului între statele balcanice și al independenței fiecărui stat. Asta nu e altceva, decât introducerea alianței alor trei state slave din Balcani sub patronatul Rusiei.

„Alături de aceste declarații importante și foarte serioase, pare ca lucrul de răsădit împregiurarea, că regele anunță parlamentul starea binecuvântată a soției sale, și acum toți, din Serbia întreagă, sunt doritori să știe: când se va naște copilul sau fata? — Astfel dar' regina Draga este chemată să mântuiască dinastia Obrenovic pentru Serbia de stăpîrea progeniturii”.

Din străinătate.

Conflicțul dintre Franța și Vatican. În ziua de 14 Ianuarie a început în parlamentul francez discuția proiectului de lege asupra corporațiilor, care promite a fi destul de întinsă căci sunt o mulțime de

Din jurnalul unui călător siberian.

8. Ivan.
(Continuare.)

Intrebatul privi nimit pe judecătorul de instrucție.

— Am dat odată, de două ori cu cuțitul într'insul — mai mult nu cred. Pe urmă el a căsūt...

— Ea luminează-I — zise Proskurov către un țeran — Îlita-te colo în odaie! — zise el către arestat.

Acesta se apropie de ușă cu acelaș pas măsurat de mai înainte și se oprî. Țeranul lui o luminare de pe masă și intră în odaia vecină.

De odată criminalul tresări și se dădu înapoi. Pe urmă, după ce se sili să mai cate odată într'acolo, el se tîri șovăind până la peretele opus. Noi toți îl urmăream cu privirile în mare turburare, care părea a fi trecut și asupra noastră dela omul a cela înalt, voinic și care stătea acuma sfărâmat.

Era palid. Cât-va timp stătu cu capul plecat, rezemându-se cu umărul de perete. Pe urmă, ridică fruntea și se uită la noi cu o privire, în care se oglindeau groază, îndoiala și încrebarea mută.

— Măria voastră și voi creștini drept credincioși, fraților! — începu el cu glas

rugător — asta n'am făcut o eu! Credeți-mă — asta eu n'am făcut-o! Poate de groază — nu-mi pot aduce aminte, dar nu, nu... asta nu-l cu puțință s'o fi făcut eu!...

De odată chipu-i se învioră. Ochii săi schinteiară pentru întâiași dată.

— Boierilor — zise el apropiindu-se hotărît de masă — scrieți colo: Kostiușca a făcut-o — Kostiușca cel cu nasul crîpat! El, numai el, mișelul! Numai el poate pîn-gări astfel pe un om! Fapta lui este!... Poate să-nu fi fost tovarăș ori nu — scrieți, boierilor!

Făță cu isbucnirea asta neașteptată, Proskurov puse mâna pe formular și se apucă singur să scrie protocolul. Vagabondul desfășură dinainte ochilor noștri un tablou grosav, întunecos, o dramă înfiorătoare.

Fugise din închisoarea dela N., unde stătea închis pentru vagabondagiu și pribegise o bucată de vreme fără treabă, până când soarta îl aduse într'un „local”, unde se întâlni cu Kostiușco și cu tovarășii acestuia. Acolo ascultase mai întâiu o convorbire asupra răposatului Michailov.

— Ci-că e un om de cel dres; nimic nu se prinde de dânel: nici cuțit, nici armă de foc — e dres printr'o vraja. — Prostii, oameni buni — zisesem eu — asta nu se poate. Pe ori ce om poți să l'rașbești cu cuțitul. — De unde ești tu? și cine? — mă întrebară. Asta e treaba mea — re-

spunsei eu — pușcăriă mie tată și pădurea mamă. De acolo mă trag eu și nu-mi place să ascult, când se spun prostii!

Vorba aduse vorbă, își destăinuiră inimile unul către altul, îl primiră în tovărășie și porunciră rachiul; pe urmă Kostiușco zise: — Ești tu om ca să ne putem bizui pe tine; vrei să vii cu noi? — Da! — zisei eu. — Nouă ne trebuie un om, ziua sau noaptea — dar trebuie să se întâmple ceva în vâgăuna dela „Degetul dracului”, pentru că va trece un boier pe acolo, care aduce dela țîrg mulți bani cu sine. Ei, dar nu te lauzi cumva în deșert? Dacă l-o duce un alt birjar, îl venim noi singuri de hac; dar dacă l-o duce „ucigașul”, atunci tu de sigur vei rupe-o de fugă. — Asta n'are să se întâmple! — zisei eu. — Bine, — răspuse el — dacă vei avea curaj și-l vei răspune, atunci vei fi mulțumit de noi. Pentru „ucigaș” poți să capeți un preț bun.

— Un preț?... Dela cine? — îl întrepruse Proskurov.

— Boierule, ascultă când vorbește eu, de întrebat poți să întrebi pe urmă! — urmă vagabondul. — Întâia oară, am fugit într'adevăr; m'am speriat mai jales pentru că tovarășii mă lăsaseră singur. Atunci mi-a pierit și mie îndrăzneala. El ticălosul, m'a și ris pe urmă. — Bine — zisei eu — mai trece el odată; dar, ascultă Kostiușco,

dacă fugi tu însuși, nici tu nu șmăi viu!

„Așa petrecurăm trei zile pe locul acela și-l așteptărăm. A treia zi el trecu pe înserate — noaptea, așa dar trebuia să se întoarcă. Ne pregătirăm. Într'adevăr, îl și auzirăm venind; venea călare, încet. Kostiușco trase cu pușca și calul căsu. Michailov se repeni furios în tufă, tocmai în mâinile mele. Inima-mi bătea, cel dreptul, cu putere; dar vedem că: ori el ori eu.

„Voiam să-l bag cuțitul în piept — dar, de odată el mă apucă de braț, îmi smulse cuțitul și l'aruncă cât colo. Pe urmă-și scoase cureaus, ca să mă lege; eu înse aveam în cizma un alt cuțit, îl scosei pe furie, mă întorsei și — îl implantai între coaste. El gemu, îmi ridică fața în sus, ca să mi-o poată vedea și mă privi...”

— „Ah! — zise el — am bănuț-o eu! Acuma pleacă, nu mă mai chinui. M'ai rănit de moarte!

„Eu mă ridicai și mă uitai la Jănsul... Se chinuia grosav, voi să se scoale, dar nu putea.

După: Vladimir Korolenko.

(Finea va urma).

Noutăți

Arad, 16 Ianuarie n. 1901.

Fiume. Luni, în 14 l. c., prim-ministrul Széll, ca ministru de interne, a avut o lungă conferință cu guvernatorul Fiumei, contele Szápáry László, și cu fostul primar Mayländer, în chestia fumană. „Hazánk” spune, că această conferință a fost o continuare a celor întrerupte, dar totodată și încheiere, astfel, că după cercetarea tuturor rapoartelor, — rezolvarea chestiei fumană autonome administrative, atât de încurcată prin diferitele „sisteme”, — în fine se poate aștepta ca fapt implinit.

Boale epidemice în Arad. Cu sosirea gerului teribil, s'au incuibat și în Arad o mulțime de boale epidemice, cari grazează mai des între copii. Organele polițiene au constatat până acum vr'o 1600 cazuri de îmbolnăvire între școlari, la casele cărora au așezat ședule de opreliște.

E vorba, ca secția sanitară a primăriei să sisteze prelegerile pe întreg teritoriul orașului, pe cât timp va dura acest frig siberian și boalele epidemice. —

Preot sinucigăș. Luni, 14 l. c. n., preotul romano catolic Hollósy Ferencz, fiul controlorului Hollósy dela gara din Arad, — și-a tras în tâmplă două gloanțe de revolver în baia Simay. A scăpat însă de moarte ca prin minune, căci gloanțele s'au oprit în cap fără să atingă creierii. A fost transportat la casa părinților, unde încurcând, probabil, se va vindeca. Pricina hotărârii lui la acest pas desperat era o boală de pept incurabilă. E abia de 23 ani; anul trecut absolvase teologia în Timișoara; peste vară a fost sfințit, și acum decurând era numit capelan în Lovrin (comitatul Timișorel). Cazul a produs mare senzație în oraș.

Sântana înaintea tribunalului. Eri a fost deja a șasea zi, decând Svabii din Sântana stau ca acușai înaintea tribunalului regesc din Arad, pentru tulburările de acum doi ani cu prilejul alegerii de jude. Șase zile de-a rândul a fost numai interogatoriul cu mulțimea de acușai — bărbați și femei — și ascultarea mărtoriilor. Eri, la orele 8 seara, încheindu-se interogatoriul, petrecutarea s'a întrerupt și se va continua mâine, Joi, când vor începe rechizitoriul și vorbirile de apărare.

Kriványi ade. Foile maghiare aduc următoarele știri: Kisujszállás e în mare ferebere. A fost arestat zilele acestea cel mai fruntaș cetățean al orașului: judecătorul cercual Magay Károly. Senzația a venit pe neașteptate. S'a constatat și a recunoscut și el însuși, că a defraudat peste 20.000 coroane din banii săracilor, și se crede, că suma defraudată e chiar cu mult mai mare. De 28 ani funcționează Magay ca jude regesc și era ținut în mare cinste de toți câți îl cunoșteau. În anul din urmă însă le era și cunoscuților de tot băștor la ochi faptul, că judecătorul Magay și familia cheltuia cu o risipă mare și duceau o casă cu lux neobișnuit, ceea-ce din venitele oficiului era peste puțină. Asta l'a împins pe om în asemenea păcat, la anul bătrâneței.

Un alt caz este următorul: Advocatul Dr. Szentkirályi Sándor din Nyiregyháza, după-ce a ridicat suma de 6800 coroane dela casa sedriei orfanale de acolo, — a fugit cu banii, fără urmă. Tribunalul din Nyiregyháza îl curentează în toate părțile.

Din greșeală Foile maghiare anunță, că la casa preotului gr. cat. George Ilies din Gurbedi (B-hor) a fost într-o noapte o petrecere. Când mai bine își petreceau, un făptuitor necunoscut din răsunare asupra preotului, a descărcat pușca din stradă, glonțul a străbătut prin fereastră și a nimerit pe bietul țigan șef al lăutarilor, care a căzut mort, ear' preotul a scăpat neatins.

Bal filantropic în Oradea-mare. Credincioșii bisericii române gr. or. din V. Velence (Oradea-mare) arangiază Bal la 20 Ianuarie 1901. n. în s'la restaurantului dela gara veche din V. Velence, strada Clujului, în favorul bisericii lor.

Comitetul arangiator e constituit sub prezidenția harnicului paroch local, Andreiu Horvath.

Inceputul la 7 ore seara și prețul de intrare 1 coroană. Oferte generoase se primesc cu mulțămintă și se vor cuita pe cale publică.

Nenorocire la tren între Gioroc și Pauliș. Alaltăeri, Luni dimineața pe la 6 oare între Gioroc și Pauliș s'au ciocnit două trenuri de povară cu cu așa putere, că amândouă locomotivele au fost zdrobite cu desăvârșire, vagoanele au sărit din șine resturându-se unele peste altele și cea mai mare parte au suferit mari stricăciuni. Pe tren se afla numai personalul de serviciu, din care patru înși au fost grav răniți, îndeosebi unul, Farkas Zsigmond, a fost strivit așa, că nu se mai recunoștea și a murit imediat între cele mai cumplite dureri; ear' ceilalți răniți au fost aduși la spitalul din Arad. Nenorocitul Farkas era din Arad și lasă după sine soția cu doi copii. În urma ciocnirii s'a pricinuit mare pagubă atât statului, cât și particularilor. Într'un vagon se aflau mai mulți cai, dintre cari unul a fost omorât pe loc, doi au sărit, fără să li-se fi întâmplat ceva, ear' ceilalți au scăpat teaferi. Pricina nenorocirii au fost doi funcționari de tren, cari schimbaseră șinele greșit, dar' și negura deasă, prin care nu se putea străbate cu vederea.

Cassa furată s'a găsit. Din Alba-regală se anunță, că cassa (cu bani ori fără ei?) furată de locotenentul Dóssy din casarma cavaleriei de acolo, a fost găsită în Permete, la sasa tatălui său.

Dorințe ovrești Ziarul „Berliner Tagblatt” spune, că dl. P. P. Carp, prim-ministru al României, s'a pus în contact cu finanțarii germani din localitate.

E probabil că dl. Carp va fi primit în audiență de către împăratul Wilhelm.

Ziarul citat face apoi istoricul așezării impositelor în România, expunând principiile proiectului de reformă a impositului prezentat de dl. Carp Camerei.

„Berliner Tagblatt” zice, că finanțele române vor prospera numai atunci, când se va da tuturor egalitatea politică și prin aceasta România ar recăștiga încrederea străinătății.

Ziarul berlinez anunță la sfârșit, că băncile angajate în arendarea monopolului hârtiei de țigară în România, vor emite acțiuni asupra acestei întreprinderi.

„Gazeta Săteanului”, revistă ilustrată enciclopedică, Nr. 22 dela 20/3 Decembrie 1900, București, — are următorul cuprins: Crăciunul! — Oglinda vieții noastre. — Nașterea lui Isus Christos și gravura pe lemn în al XV-lea și XI-lea veac. — Profesorii germani contra agrarilor. — C. I. Stoicescu. — Despre boi, Neculea. — Întrebuintarea frigului artificial în comerț. — Cea mai veche mumie. — Tratat practic asupra uscătuului de legume (urmare) — Cel mai vechiu alfabet. — Amenajarea pădurilor, Ioan Dimitrescu. — Barnum și Barley. — Cronica agricolă. — Clima lunii Noemvrie 1900 st. n., Hepites. — Știri agricole. — Viața soldaților pe malul Prutului, de Ar. Popescu. — Știri agricole din Statele-Unite. — Informațiuni agricole. — Bibliografi. — Miscellanea.

Moarte în teatru. Zilele acestea în teatrul iudevesc din Chicago s'a întâmplat o mare nenorocire. În urma svonului, că a izbucnit foc în teatru, s'a produs o panică atât de mare, că publicul în număr de vr'o 800 înși, a dat năvală desperat spre uș, cu care privilegiu au fost omorâți 7 înși: trei femei, trei fete și un băiat.

Cel dintâiu Român, care a beut cafea. Acesta a fost logofătul lui Bogdan Chiorul, Ioan Tăutul.

Ei a fost trimis de Vodă la Constantinopol ca să închine Moldova Turcilor.

Stând cu vizirul la masă, i s'a dat cafeaua.

Tăutul nu-și putea da cu socoteala, ce beutură e asta, așa neagră, și nici nu visa că e ferbită.

Ei vedea că vizirul nu-și bea cafeaua, — vizirul aștepta să se mai răcească, — și credea că vizirul așteaptă ca Tăutul să închine și să bea înainte, ca oaspete ce era. Tăutul ridică ceașca și strigă: „Trăiască Măria Sa împăratul”, dete cafeaua pe gât și beu.

Atât sări în picioare, ars pe gât

de cafea, și strigă cât îl ținură plămâni: „Trăiască împăratul și Vizirul”. El a strigat, fiind că nu mai putea de arsură.

Vizirul a rămas cu gura căscată auzindu-l strigând așa de tare.

Bietul logofăt și-o fi adus aminte multă vreme de „beutura Turcului”.

Varietate.

Generalul Delarey. Un englez, care a avut ocazia să cunoască pe curajosul general boer Delarey, zice că este cel mai plin de demnitate dintre toți comandanții boeri, de oare ce cu statura lui înaltă, cu barba lungă și frumoasă și cu privirea-i extraordinar de serioasă, seamănă cu un patriarh.

De origine, generalul Delarey este hughenot, dar' e bur adevărat. În 1852 a luptat ca locotenent în contra Negrilor și în 1865, când Basutoșii au fost băuți de statul Oранже, a fost numit șef al unui „comandos”. De unsprezece ani era membru primului volksraad, dar' nu vorbea nici odată în adunări.

Cu Krüger nu era în bune relațiuni, deoarece-ce voia să vadă în fruntea Republicei un om mai tânăr. Când a murit bătrânul Joubert, Delarey ar fi fost de sigur urmașul lui ca șef suprem al armatei, dacă n'ar fi fost în relați neamicale cu Krüger; astfel a fost înlăturat.

Delarey, precum în volksraad așa și în război, era foarte tăcut. Despre învingerile lui n'au prea vorbit oamenii, și cu toate acestea și el are o parte însemnată din gloria Boerilor.

În lupta dela Moderriver nu Cronje ci Delarey a condus pe Boeri. Boerii deși au învins și au bătut îngrozitor pe Methuen, totuși au fost nevoiți să se retragă, deoarece-ce erau istoviți și trupește și sufletește.

În această luptă Delarey a fost greu lovit: a căsut fiul său cel mai mare, în vârstă de 15 ani, care fusese străpuns de glonte.

Generalul a povestit astfel această mare nenorocire a lui.

— Da, pe fiul meu mai mare îl duceam cu mine în toate luptele. El n'avea decât cinci-sprezece ani, dar' totuși, cred că și-a făcut datoria. S'a luptat lângă Moderriver și era încontinuu lângă mine; odată, însă observai că rămăsese înapoi: mă întorc înapoi și-l întreb:

— Ce e? te-a lovit vre'un glonț?

„Băiatul lui răspunde găfâind că da

— Atunci să mergem la ambulanță, îi zisei.

„Și luându-l de braț am plecat spre cort. Sosind acolo observai că fața lui îngălbenise de tot.

— Ai dureri, fiul meu? îl întrebai.

— Da, atâta fu răspunsul.

— Poate mori?

„La această întrebare nu mai primii nici un răspuns. Băiatul căzu jos și peste câteva minute murii. Glonte omoritor îl zdrobise interiorul.

În timpul acesta în cort se adunaseră adjutanții, obosiți după luptă, și aprinzându-ne pipele, începurăm să vorbim de alte lucruri.”

După moartea fiului său mai în vârstă Delarey a luat lângă sine pe al doilea fiu al său, în vârstă de trei-sprezece ani.

N.

Ultime știri.

New-York, 15 Ianuarie. Nota diplomatică privitoare la condițiunile de pace prințul Ciang a scris-o alaltăeri, ear Li-Hung-Ciang eri.

Bruxella, 15 Ianuarie. Misionarii belgieni anunță, că în Mongolia, centrală, la porunca autorităților chineze, episcopul Hamer a fost ucis în chip groaznic, în prezența guvernatorului chiar. La Hen-Pa creștinii au fost închiși în biserică ear după aceea s'a dat foc bisericii. În trei zile au fost uciși în acest chip groaznic 2000 creștini.

Atentat anarchist în contra lui Milan.

București, 15 Ianuarie. La cercetarea poliției din Viena, 18 indivizi au fost aici arestați pentru un atentat plănuț în contra ex-regelui sârbesc Milan. Câți va dintre arestați însă au fost puși în libertate, deoarece-ce au în oraș locuințe stabile și în toată regula.

Editor. Aurel Popovici Barcianu.
Red: respuns: Ioan Russu Șirianu.

ȘOAPTE

... Și cui să-l cer, decât doar' ție,
Cu ochi frumoși, de farmec plini?

Marinarul pleacă în depărtări, dela făr-
mul unde știe că pentru el bate o inimă care
l'a fost... mângâere în orele de suferință.
Din greu vestește, — plătitor pe valuri fu-
rioase: în vâlmăgașul luptei pentru train.

Rând pe rând mi se desiră ami tiri
scumpe și fără voc în gându-mi reved poenele
tănuite, cu copaci niniși de floare, resimt
dulcele emoții simțite în ore de așteptare.

Și în noianul amintirilor, par' că tot mai
clară se impune realitate: străin între străini,
departe de-at mei, luptând cu nevoile, lipsit
de aceea care-și pricepea inima și gândul. Și
gândind la trecut, la clipele de fericire apuse
concediu șiruește:

Ah, cât eram de bine-atunci!
Azi rățoșesc tot prin străluni
Și trau-mi plin de vise dulci,
E-neongurată de-amar și chin.
Și-n drumul asta-așa spinos,
De tot ce 'mi-a fost drag lipsit.
Ah, cât n'as da pe-un zimbet doar'
Ce mult m'ar face fericit!...

Dar cui să-l cer?
Decât doar' ție:
Cu ochi frumoși, de farmec plini!...

Victor.

Războiul buro-englez.

„Daily Mail” publică știri intere-
sante despre Buri, cari au năvălit în
Capland. Ei au adevă tunuri Maxim,
deși până acum s'a crezut că n'au
tunuri. Explicarea numital ziar o face
așa: anul trecut, când se retrăseseră
din Capland și Natal, Buri și-au în-
gropat tunurile. Acum le-au desgropat
eară și fac stricăciuni enorme în En-
glezi. Știrea că Buri au năvălit chiar
asupra garii sudice dela Pretoria și
că au putut să strice acolo linia fe-
rată, a produs colosală spaimă în
Londra.

Despre lupta dela Belfast, din
Pretoria se depeșează următoarele:

Două sute Buri au atacat tabăra
engleză. Englezii au luptat până ce au
rămas numai 20. Atunci s'au predat.
Mai târziu au sosit însă higlaenderii
Gordon, cari au scos din poziția ocu-
pată pe Buri. Între Buri căsuți a fost
și fiul lui Viljoen, în buzunarele căruia
s'a găsit telegrama lui Botha, care or-
dona, ca Spitz-Kopul să fie negreșit ocu-
pat. Buri au și încercat asta, dar n'au
reușit încă.

Altă telegramă din Londra spune:

Roberts a rugat pe lord-ma-
yorul și pe ceilalți primari, ca di-
plomele cetățeniei de onoare de-
stinate să li-se înmaneze cu p' m-
pă, să nu le aducă cu alaiu, tre-
buind, în urma nenorocirilor din
Africa, să nu se mai facă, un timp
ore-care, nici un fel de paradă.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe semestrul prim la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

In Monarchie:

Pe un an Cor. 20.—
Pe 1/2 an „ 10.—
Pe 1/4 an „ 5.—
Pe o lună „ 2.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu cor. 4 pe an, având o întindere de 8 pagini, cele 4 pagini alfoi de si, plus un adaus poporal de 4 pagini.

Domnii abonenți sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anumit pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima lună.

Este în interesul dlor abonenți, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonenți vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația

„TRIBUNEI POPORULUI“

A apărut

Calendarul pe anul 1901
în editura Tipografeii Diecesane
(Arad).

Material foarte variat cuprinzând:

literatură,
istorie,
afaceri bisericești,
parte economică,
târgurile,
pevețe de tot felul
și 22 ilustrațiuni (chipuri).

Între acestea: portretul P. S. Sale Episcopului Goldiș. —

Dintre tablourile dela instalare, Prea Sfinții Episcopi Popea și Goldiș pe pragul bisericii (îmbrăcați în ornate). 8 chipuri cu călăreții și mulțimea mare dela instalare; biserica rom. ort. din Oradea (2 chipuri: exteriorul și înconostasul bisericii!), Reședința episcopescă de vară din Arad-Gaiu.

— Toate pe hârtie fină, încât ori care se va pute pune în ramă. —

Prețul calendarului va fi moderat, ca și cel mai sărac să și-l poată procura.

Celor cari vor desface din aceste calendare, se va da rabat. Se atrage atenția d-lor preoți și învățători.

Gutori Földes Kelemen

Farmacie în Arad.

Crema Margareta.

Crema-Margit cea mai bună pentru obraz, întinereste și înfrumusețează fața în scurtă vreme.

Crema-Margit este singurul mijloc în contra pișturilor, a petelor de ficat și în contra erupțiilor de piele.

Crema-Margit este singurul remediu în contra îngririi și a roșii pielii, precum și contra arsurilor de soare.

Crema-Margit cu efectul ei miraculos este, că unsă pielea, se absoarbe îndată; oată de ce în 3-4 zile pielea care a fost plină cu piștură și pete de ficat, se face alba ca albastrul.

Crema-Margit este absolut nevinovată, deoarece nu e unsuroasă, ci este fină, și se absoarbe iute. Fața nu capătă strălucire ca de altă cremă și de aceea se poate folosi și ziua.

Crema-Margit un flacon mare 2 coroane, unul mic 1 coroană.

Pudră-Margareta albă, roșă și crème 1 coroană și 20 filleri.

Săpun-Margareta o cutie 70 filler.

Pasta pentru dinți Margareta o cutie 1 coroană.

Numai atunci este curată, când fie-care cutie poartă numele farmacistului aradan Gutori Földes Kelemen.

225 1—5 **Păziți-vă de contrafacere.**

Flacoane goale nu se umplu în alte farmacii cu crema Margareta.

Magazinul central este la Gutori Földes Kelemen, farmacist, Arad, Deák Ferencz-utca 12. Telefon 111.

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu chărți geografice	—	—70
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative.	—	1.—
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	2.—
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	—80
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	2.—
6.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	4.—
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov.	—	2.50
8.) „Războiul pentru neatarnare“ de George Coșbuc.	—	1.20
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula născ. Truția	—	1.—
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu,	—	1.—
11.) „Teoria Dramel“ — de Dr. Iosif Blaga.	—	3.60
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu.	—	1.60
13.) „Cuvântări bisericești“ — traduse de Ioan Gent.	—	5.—
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul,	—	1.50
15.) Instrucțiuni populare populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz	—	1.20
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe patru voci — de Nicolae Ștefu învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2-3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 3 coroane.	—	—

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.